

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering 16-01-2014
Raadscommissie Financiën en Veiligheid
Datum raadscommissie 05-02-2014
Bijlagen 1

Registratienr. GR 14.4145583
Datum B&W besluit **presidium** 22-01-2014
Portefeuillehouder
Steller W.Th. Meijer
Telefoon 7726
E-mail wolbert.meijer@groningen.nl

Onderwerp

Testament oude raad

Concept raadsbesluit

De raad besluit

Het 'Testament van de raad 2010-2014 aan de raad 2014-2018' vast te stellen.

Burgemeester

Handtek

Datum

Gemeentesecretaris

Handtek

Datum

Afgehandeld en naar archief

Paraaf

Datum

Classificatienr.

(Publieks-)samenvatting

Hoewel na een raadswisseling altijd wel een deel van de raadsleden terugkeert, is het gevaar niet denkbeeldig dat kennis verloren gaat en ervaringen vergeten worden, en dat dus op onderdelen het wiel opnieuw dreigt te moeten worden uitgevonden. Om dat te voorkomen wil de gemeenteraad 2010-2014 graag een aantal opgedane ervaringen voor de nieuwe raad op papier zetten en op basis daarvan adviezen meegeven. Deze betreffen de cultuur van raad en college, rollen en rolvastheid van de raad, vergaderingen van raad en commissies, het gebruik van de instrumenten van de raad, de behandeling van begroting, rekening en andere Planning & Control documenten, en de vergader- en commissiestructuur.

Inleiding

In oktober 2013 nam de commissie Cultuurverandering de aanbevelingen van de griffie m.b.t. het vervolgproces 'cultuur raad en college' over. Eén van deze aanbevelingen betrof het concipiëren van een testament voor de nieuwe raad, waarin in ieder geval de resultaten van het cultuurveranderingsproces zouden worden vastgelegd, alsmede de afspraken die over het vervolgproces zijn gemaakt.

Beoogd resultaat

Dit document beoogt een warme overdracht van kennis en ervaringen van de oude op de nieuwe raad, om te voorkomen dat op onderdelen het wiel opnieuw moet worden uitgevonden.

Kader

Zie inleiding

Argumenten/afwegingen

Argument om dit document officieel te laten vaststellen is enerzijds het besluit van de commissie Cultuurverandering in oktober, waarin dat met zoveel woorden is afgesproken, anderzijds het betrekken van optimale transparantie m.b.t. het reilen en zeilen van de gemeenteraad. Bovendien wordt zo voorkomen dat het document gezien wordt als 'slechts' een advies van de griffie.

Maatschappelijk draagvlak/participatie

n.v.t.

Financiële consequenties

n.v.t.

Realisering en evaluatie

De griffie zal er zorg voor dragen dat het Testament aan het presidium van de nieuwe raad zal worden voorgelegd. Het is aan de nieuwe raad zelf om te beslissen wat met het uitgebrachte advies van de oude raad wordt gedaan.

TESTAMENT
van de raad 2010-2014
voor de raad 2014-2018

Inhoudsopgave

<u>Samenvatting van de adviezen</u>	2
<u>Inleiding</u>	4
<u>1. Cultuur raad en college</u>	5
<u>Zes jaar cultuurverandering</u>	5
<u>Aanbevelingen voor het vervolg</u>	5
<u>2. Rollen en rolvastheid van de raad</u>	7
<u>Volksvertegenwoordiging</u>	7
<u>Kaderstelling</u>	7
<u>Controle</u>	7
<u>Rolvastheid</u>	8
<u>3. Vergaderingen van raad en commissies</u>	9
<u>Keuzes maken en prioriteiten stellen</u>	9
<u>Niet afwachten maar initiatief nemen</u>	9
<u>Geen technische vragen en details</u>	9
<u>Beheersing van de vergaderagenda</u>	10
<u>Omgaan met spreektijden</u>	10
<u>Vreugde en verdriet rond interrupties</u>	10
<u>Van commissie naar raad</u>	11
<u>4. Gebruik van de instrumenten van de raad</u>	12
<u>Informatie</u>	12
<u>Tegenkracht</u>	12
<u>Initiatiefvoorstel</u>	13
<u>Actualiteitendebat</u>	13
<u>Raadsinformatiesysteem</u>	13
<u>Griffie</u>	13
<u>5. Behandeling begroting, rekening en andere P&C-documenten</u>	14
<u>Begroting en rekening</u>	14
<u>Vorm en inhoud</u>	14
<u>Andere P&C-documenten</u>	15
<u>6. Vergader- en commissiestructuur</u>	16
<u>Bijlage: cultuurverandering – resultaten en wensen</u>	17

Samenvatting van de adviezen

Cultuur raad en college (zie pag. 5)

1. *Beleg jaarlijks voor raad en college een heisessie cultuur.*
2. *Gebruik de jaarlijkse P&O-commissie als verantwoordingsmoment m.b.t. cultuur.*
3. *Bespreek tijdens deze vergadering ook het gemeentelijk integriteitsbeleid.*
4. *Maak ruimte voor bezinning en reflectie op het functioneren van raad en commissies.*
5. *Zorg voor nadere bezinning op het punt van informatievraag en informatievoorziening.*
6. *Volg de ontwikkelingen m.b.t. burgerparticipatie en veranderende rol gemeentebestuur.*
7. *Organiseer een training voor raads- en commissievoorzitters en –griffiers.*
8. *Beleg jaarlijks een bijeenkomst voor raad en college over politieke integriteit.*
9. *Werk aan de herziening van de bestaande gedragscodes.*

Rollen en rolvastheid van de raad (zie pag. 7)

10. *Zorg dat je als raadslid feeling houdt met je doelgroep: burgers en organisaties.*
11. *Ga het gesprek aan over wat bijv. ‘co-creatie’ betekent voor de rol van de raad.*
12. *Beperk je als raadslid zoveel mogelijk tot het sturen op hoofdlijnen.*
13. *Zorg dat je aan de voorkant van een beleidsproces wordt geïnformeerd en geconsulteerd.*
14. *Besteed voldoende tijd en aandacht aan je controlerende rol.*
15. *Waak ervoor dat er geen controle-gat ontstaat bij samenwerkingsrelaties.*
16. *Ga niet op de stoel van het college zitten, zorg voor voldoende distantie.*

Vergaderingen van raad en commissies (zie pag. 9)

17. *Durf eigen keuzes te maken en prioriteiten te stellen.*
18. *Wacht niet op het college, maar neem zelf initiatief en agendeer wat jij belangrijk vindt.*
19. *Vermijd technische vragen en discussies in commissie en raad.*
20. *Ga door met de LTA-gesprekken tussen voorzitters en portefeuillehouders per kwartaal.*
21. *Bespreek als fractie vooraf hoe je de spreektijd over de verschillende punten wilt verdelen.*
22. *Collegeleden moeten net zo streng aan de spreektijd worden gehouden als raadsleden.*
23. *Onderzoek wat de mogelijkheden zijn om de spreektijdregeling interrupties te herzien.*
24. *Laat een raadsdebat geen herhaling maar een voortzetting van het commissiedebat zijn.*
25. *Zorg voor een goede overdracht van commissie naar raad.*
26. *Laten 1-minuutinterventies echt 1-minuutinterventies blijven.*

Gebruik van de instrumenten van de raad (zie pag. 12)

27. *Sta alleen presentaties toe als deze toegevoegde waarde hebben t.a.v. de stukken.*
28. *Vraag het college in raadsvoorstellen zoveel mogelijk alle keuzemogelijkheden voor te leggen.*
29. *Zorg dat je als raad niet blind vaart op de informatie vanuit het college.*
30. *Blijf instrumenten als hoorzittingen en expertmeetings inzetten.*
31. *Ga door met het voorbespreken van initiatiefvoorstellen in de commissies.*
32. *Overweeg herinvoering van het vragenkwartier náást het actualiteitendebat.*
33. *Blijf de doorontwikkeling van het raadsinformatiesysteem stimuleren.*
34. *Maak gebruik van ondersteuning en advisering door de griffie.*
35. *Laat amendementen altijd vooraf door de griffie checken op juridische houdbaarheid.*

Behandeling begroting, rekening en andere P&C-documenten (zie pag. 14)

- 36. Geef de P&C-documenten de aandacht die zij verdienen.*
- 37. Handhaaf de traditie van het technische vragencarrousel bij begroting en rekening.*
- 38. Overweeg om de commissiebespreking van de rekening te verkorten.*
- 39. Overweeg begroting/rekening niet meer per programma maar per commissie te bespreken.*
- 40. Grijp het Voorjaarsdebat aan als belangrijkste richtinggevende debat van het jaar.*
- 41. Zorg dat de presentatie van begroting/rekening meer op de digitalisering wordt afgestemd.*
- 42. Zorg dat de voortgangsrapportages niet ondersneeuwen maar apart worden besproken.*
- 43. Zorg dat deze bespreking zoveel mogelijk in alle reguliere commissies plaats vindt.*
- 44. Stuur op meer afstemming tussen sleutelrapportages en andere documenten.*

Vergader- en commissiestructuur (zie pag. 16)

- 45. Neem voorlopig de huidige commissiestructuur over; denk ondertussen na over wijziging.*

Inleiding

Hoewel na een raadswisseling altijd wel een deel van de raadsleden terugkeert, is het gevaar niet denkbeeldig dat kennis verloren gaat en ervaringen vergeten worden, en dat dus op onderdelen het wiel opnieuw dreigt te moeten worden uitgevonden. Om dat te voorkomen wil de gemeenteraad 2010-2014 graag een aantal opgedane ervaringen voor de nieuwe raad op papier zetten en op basis daarvan adviezen meegeven. Uiteraard is de gemeenteraad 2014-2018 geheel vrij om een eigen koers te varen, en moet hij vooral met dit document doen wat hem het beste voorkomt.

Voor de samenstelling van dit document zijn een aantal bronnen geraadpleegd. Allereerst is gebruik gemaakt van de evaluatie van het zgn. 'cultuurveranderingsproces'¹ zoals die eind 2013 op papier is gezet en in de desbetreffende commissie is besproken. Tijdens dit proces is namelijk veel en intensief gekeken naar wat goed en fout ging in het functioneren van raad, college en ambtelijke organisatie en het heeft veel verbeteringen teweeg gebracht en leermomenten opgeleverd. Daarnaast is gebruik gemaakt van de verslagen van voorzittersoverleggen. Een paar keer per jaar kwamen de voorzitters (en griffiers) van de verschillende raadscommissies bij elkaar (al dan niet samen met de fractievoorzitters) om de gang van zaken tijdens commissievergaderingen te evalueren en te zoeken naar verbeterlagen. Uit de verslagen blijkt dat diverse punten elke keer weer terugkwamen en dus nadrukkelijke aandacht verdienen, ook van een nieuwe raad. Een derde bron voor dit document is de enquête die vlak na de zomer 2013 onder (oud-)raadsleden is gehouden over de werkwijze van raad en commissies. Ook hierin komen een aantal zaken aan het licht die het waard zijn doorgegeven te worden. Tot slot: het auditcomité² heeft zich bezonnen op de omgang met de P&C-documenten³ en daarnaast de behandeling van begroting en rekening in raad en commissies geëvalueerd. De bevindingen hiervan zijn ook in dit document verwerkt.

Leeswijzer:

In hoofdstuk 1 treft u de aanbevelingen aan van de commissie Cultuurverandering naar aanleiding van de evaluatie tijdens de laatste vergadering.

Hoofdstuk 2 zoomt in op de rollen van de raad. Deze rollen worden op zich bekend verondersteld, waar het om gaat is de invulling van die rollen, de haken en ogen die daaraan blijken vast te zitten en de noodzaak van rolvastheid.

Hoofdstuk 3 vraagt aandacht voor het vergaderwerk van de raad. Hoe zorg je dat dat zo efficiënt en effectief mogelijk verloopt? Tegen welke punten is de oude raad opgelopen en welke tips geeft hij mee aan de nieuwe raad?

Hoofdstuk 4 gaat over de instrumenten van de raad en hoe je die het beste kunt inzetten. En dan valt aan heel verschillende dingen te denken: werkbezoeken, presentaties, hoorzittingen en begeleidingscommissies, maar ook het RIS en de griffie.

Hoofdstuk 5 vormt de weerslag van de genoemde bezinning van het auditcomité op de omgang met de P&C-documenten en de behandeling van begroting en rekening.

Hoofdstuk 6 tenslotte maakt enkele opmerkingen over de commissiestructuur, naar aanleiding van de bespreking daarover in het overleg van fractie- en commissievoorzitters.

¹ Zie m.n. hoofdstuk 1

² Het auditcomité bestaat uit enkele raadsleden die namens de raad de accountant van de raad aansturen en de raad adviseren m.b.t. de (behandeling van de) P&C-documenten (zie volgende noot).

³ P&C = Planning en Control, verwijst naar de cyclus van begroting, tussenrapportages en rekening. Zie hiervoor m.n. hoofdstuk 5.

1. Cultuur raad en college

Zes jaar cultuurverandering

Door de zgn. Europaparkaffaire in 2007 – de raad werd niet tijdig geïnformeerd over een kredietoverschrijding van 14,3 miljoen euro – drong het besef bij raad en college door dat er dringend behoefte was aan een grondige ‘cultuurverandering’: de politieke sensitiviteit bij de ambtelijke organisatie moest worden versterkt, het college moest collegialer gaan werken, de informatievoorziening ten behoeve van de kaderstellende en controlerende rol van de raad moest adequater worden georganiseerd, de raad moest meer aan de voorkant van beleidsprocessen worden geconsulteerd en ook de burgers moesten eerder en beter worden betrokken. Zes jaar lang is daar vervolgens op allerlei fronten hard aan gewerkt. Een aparte raadscommissie hield de vinger aan de pols en besprak de geboekte resultaten.

Eind 2013 werd de balans opgemaakt. De griffie stelde een document op waarin het proces van de afgelopen zes jaren werd beschreven, met een overzicht van behaalde resultaten en overblijvende aandachtspunten (te vinden op het RIS⁴ bij vergadering commissie Cultuurverandering 9/10/13). Geconcludeerd werd dat een aparte raadscommissie niet langer het geëigende instrument was, maar dat het nodig zou blijven om de vinger aan de pols te houden m.b.t. de cultuur van raad, college en ambtelijke organisatie. Tevens was men het met de griffie eens dat het goed was meer aandacht te besteden aan het onderwerp integriteit (het stuk hierover vindt u eveneens op RIS bij dezelfde vergadering).

Aanbevelingen voor het vervolg

Aan de nieuwe raad worden met het oog op de borging van behaalde resultaten en de voortgang van het proces van cultuurverandering de volgende aanbevelingen gedaan:

- Beleg jaarlijks een heisessie voor alle leden van raad en college over thema’s die gerelateerd zijn aan bestuurlijke en ambtelijke cultuur. Laat daarbij het overzicht van behaalde resultaten en openstaande wensen m.b.t. cultuurverandering, zoals u dat in een bijlage bij dit document aantreft, een rol spelen als referentiedocument: zijn we teruggezakt, verder gekomen of is de status quo gehandhaafd?
- Gebruik de jaarlijkse P&O-commissie⁵ mede als publiek en politiek verantwoordingsmoment m.b.t. cultuur. Het college is gevraagd om met het oog op deze commissie te rapporteren over de stand van zaken m.b.t. bestuurlijke en ambtelijke cultuur, al dan niet in relatie tot organisatieontwikkeling.
- Gebruik deze vergadering tevens voor het bespreken het integriteitsbeleid van de gemeente. Voor de eerstkomende P&O-commissie is het college gevraagd hierover informatie aan te leveren aan de hand van de Ambtenarenwet⁶ en de zgn. Modelaanpak⁷. De commissie kan

⁴ RIS = Raadsinformatiesysteem, te vinden op <http:// groningen.notudoc.nl>

⁵ P&O (personeel en organisatie) is een beleidsterrein dat in principe onder de verantwoordelijkheid van het college valt. De afgelopen jaren is het gebruik gegroeid om er toch één keer per jaar met de raad over te spreken in een aparte vergadering van de commissie Financiën en Veiligheid.

⁶ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0001947>, artikel 125quater

⁷ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2005/09/26/modelaanpak-basisnormen-integriteit.html>

aan de hand daarvan bepalen welke punten de jaarlijkse rapportage over integriteit in de gemeenterekening moet bevatten. In volgende jaren kan genoemde rapportage dan besproken worden.

- Laat het presidium structureel ruimte maken voor bezinning en reflectie op het functioneren van raad en commissies, al dan niet samen met commissievoorzitters.
- Laat de griffie zich bezinnen op het nog openstaande punt van de informatievraag van de raad en de informatievoorziening door het college, en hierover aan het presidium rapporteren; laat de griffie tevens de ontwikkelingen m.b.t. burgerparticipatie en de veranderende positie van het gemeentebestuur t.o.v. de samenleving volgen en ook daarover geregeld rapporteren aan het presidium. Stel voor beide thema's eventueel een raads werkgroep in.
- Organiseer ten behoeve van de kwaliteit van de vergaderingen een training voor raads- en commissievoorzitters en –griffiers. Laten deze de tijdens of naar aanleiding van de training gemaakte collectieve afspraken over de wijze van vergaderen en de invulling van de verschillende rollen delen en bespreken met de gehele raad.
- Beleg jaarlijks een bijeenkomst voor raad en college over integriteit van politieke ambtsdragers. Ga dan het gesprek aan over waarden en normen m.b.t. integriteit en zoom vervolgens in op items uit de gedragscode, zo mogelijk aan de hand van casuïstiek. Laat de eerste van deze sessies mede gericht zijn op het herzien van de bestaande gedragscodes. Het verdient aanbeveling deze eerste sessie nog voor de zomervakantie 2014 te beleggen, mede in het kader van de onderlinge kennismaking als raad en college na de verkiezingen.

2. Rollen en rolvastheid van de raad

De raad heeft in deze periode in het kader van 'cultuur' regelmatig over zijn rollen gesproken. Zie voor een aantal opbrengsten daarvan de paragraaf *Cultuur raad en college* in dit testament. Toch wil deze raad aan de nieuwe raad nog een aantal zaken meegeven. Vaak worden 3 rollen onderscheiden, te weten: volksvertegenwoordiging, kaderstelling en controle.

Volksvertegenwoordiging

In principe is volksvertegenwoordiging geen 'rol' van de raad. Als raadslid ben je volksvertegenwoordiger, dat is je legitimatie en het doel van je optreden. Ook als je bezig bent met het stellen van kaders of met controleren doe je dat als volksvertegenwoordiger. Maar omdat dat zo is, is het wel van wezenlijk belang om ook contact, 'feeling', te houden met 'het volk'. Je kunt gemakkelijk een dagtaak hebben aan het lezen van stukken, het schrijven van woordvoeringen en het vergaderen, maar het gevaar is groot dat je dan vervreemdt van je 'doelgroep': de inwoners van de stad.

'Feeling houden met' is zelfs steeds minder toereikend. Het zal steeds meer gaan richting 'betrekken bij' of zelfs 'overlaten aan'. In de (bijna) afgelopen raadsperiode is het onderwerp burgerparticipatie vaak aan de orde geweest, en steeds duidelijker werd dat burgers en maatschappelijke partijen steeds belangrijker worden en de overheid steeds meer slechts één van de spelers wordt. Er is sprake van een zogenaamde paradigmashift van burgerparticipatie bij overheidsprojecten naar overheidsparticipatie bij burgerprojecten. De oude raad adviseert de nieuwe om zich nadrukkelijk op dit niet te keren proces te bezinnen. Ga als nieuwe raad op korte termijn het gesprek aan over wat een term als co-creatie betekent voor de rol van de raad. Wees je er ondertussen bij de discussie over *doe-democratie*, *co-creatie* of andere mooie termen van bewust dat je als raad een eigenstandige positie hebt en houdt.

Kaderstelling

Eén van de taken van de raad is het meegeven van beleidskaders aan het college. Sturen op hoofdlijnen, heet dat. De afgelopen periode is dat steeds meer uit de verf gekomen. De enquête geeft aan dat het college de raad steeds vaker aan de voorkant van het proces consulteert. Ondertussen geeft dezelfde enquête aan dat de raad nog meer zou moeten kaderstellen en nog onvoldoende invloed heeft op de inrichting van het beleidsproces. Bezinning op deze taak en de wijze waarop die het beste tot zijn recht komt blijft dus nodig. Zorg er op zijn minst voor dat de raad vroegtijdig geïnformeerd wordt over een op te starten beleidsproces, zodat hij zelf kan aangeven of hij daar aan de voorkant bij betrokken wenst te worden. De regelmatige gesprekken over de lange termijn agenda tussen commissievoorzitter en portefeuillehouder kunnen hierbij goede diensten bewijzen.

Controle

De controlerende taak van de raad is wellicht de meest wezenlijke. Ook hiervan zegt de enquête dat de raad daar eigenlijk meer aan zou moeten doen. Zie hiervoor ook het hoofdstuk over de P&C documenten. Belangrijk aandachtspunt hierbij is dat er steeds meer zaken in samenwerking met andere partijen / gemeenten worden uitgevoerd, bijv. de komende decentralisaties. Het gevaar van een controle-gat ligt op de loer. Mede naar aanleiding van het rekenkamerrapport over de verbonden partijen is bezinning op de controlerende rol van de raad in samenwerkingsrelaties dringend gewenst.

Rolvastheid

In het kader van de dualisering van het gemeentebestuur zijn de rollen van raad en college helder geformuleerd: de raad stelt de kaders en controleert achteraf, het college bestuurt en doet de beleidsvoorbereiding en –uitvoering. Gebleken is echter dat het in de praktijk zowel voor raads- als collegeleden lastig blijkt deze rollen strak gescheiden te houden.

Voor raadsleden blijkt het – verantwoordelijk als ze zich voelen voor alles wat er in de stad gebeurt – in de praktijk lastig om zaken van uitvoering (*tussen* het stellen van kaders vooraf *en* de controle achteraf) los te laten en over te laten aan het college. Uit de enquête blijkt daarnaast dat ongeveer driekwart van de raadsleden vindt dat de raad minder op detail zou moeten sturen. Een duidelijk aandachtspunt dus voor de nieuwe raad.

Ondertussen bestaat er ook van de kant van het college de neiging om de raad overal bij te betrekken. Niet alleen ‘aan de voorkant’, maar gedurende het hele proces. Gevleugelde term daarbij is dat het college de raad wil ‘meenemen’ – en de raad wil zelf ook graag ‘meegenomen’ worden. Als die behoefte wederzijds is, hoeft dat geen probleem te zijn. Aandachtspunt is wel dat deze ontwikkeling voor raadsleden werkdruk verhogend werkt, met de vele tussentijdse bijeenkomsten die er worden georganiseerd. Daarnaast is de status van deze bijeenkomsten nogal eens onduidelijk. Het gaat vaak om informele bijeenkomsten, al dan niet besloten. Het gevaar is niet denkbeeldig dat je als raadslid helemaal in het proces wordt ‘meegezogen’ en op den duur niet meer voldoende afstand kunt innemen om je controlerende taak naar behoren te kunnen doen. De oude raad adviseert de nieuwe om hier alert op te blijven, en de eigenstandige positie van de raad als kritische tegenhanger van het college niet uit het oog te verliezen.

3. Vergaderingen van raad en commissies

Een raadslid doet meer dan vergaderen alleen, maar het vergaderwerk slokt wel een groot deel van zijn of haar tijd op. Uit de gehouden enquête blijkt dat men hier (inclusief voorbereiding) gemiddeld toch wel tien uur per week mee kwijt is. Dan komt het er wel op aan deze tijd zo efficiënt en effectiefmogelijk in te zetten.

Keuzes maken en prioriteiten stellen

Dat begint met keuzes maken. Soms kan – dat blijkt ook uit de enquête – het gevoel je bekruipen dat je geleefd wordt door de raadsagenda. De kunst is echter om het zover niet te laten komen, maar te zorgen dat jij de baas blijft over je eigen agenda. Eén van de adviezen die uit de enquête naar voren komen is dan ook: durf eigen keuzes te maken. Bepaal zelf (bijv. op basis van je partijprogramma) wat je belangrijk vindt en wat niet, en dus waaraan je wel en niet aandacht (en spreektijd) besteedt in commissie en raad. Je bent niet verplicht om over elk onderwerp op de agenda een (uitgebreide) woordvoering te houden. Door het maken van heldere keuzes hierin komt je profiel als fractie en raadslid ook beter uit.

Niet afwachten maar initiatief nemen

Om te voorkomen dat je geleefd wordt is het ook belangrijk om niet af te wachten waar het college mee komt. Neem zelf het initiatief en agendeer wat jij belangrijk vindt. Dat kan door het agenderen van een collegebrief, maar ook het schrijven van een initiatiefvoorstel of een bespreeknotitie. Bij het agenderen van collegebrieven had de raad tot nu toe de afspraak dat de agenderende fractie daarbij tijdig bespreekpunten diende aan te leveren. Het is de moeite waard om die afspraak te handhaven. Zo geef je als agenderende partij daadwerkelijk stuur aan de discussie en voorkom je dat andere fracties of het college met jouw onderwerp aan de haal gaan en het een oeverloze discussie wordt die alle kanten uitgaat. Belangrijk is wel dat de bespreekpunten geen vragen aan het college bevatten (daarvoor kun je beter schriftelijke vragen stellen), maar punten die debat tussen fracties uitlokken.

Geen technische vragen en details

De raad dient te sturen op hoofdlijnen. Dat is een bekend – en goed – adagium. Voorkomen dient te worden dat discussies verzanden in details. Natuurlijk gaat de raad over iedere stoeptegel, maar veel detailzaken kun je (indien gewenst) beter aan de orde stellen via een telefoontje of mailtje richting een ambtenaar of de wethouder. In de vergadering leidt het af van de hoofdzaak en wordt het snel als vervelend ervaren. In nog sterkere mate geldt dat voor technische vragen. Het is een ongeschreven regel dat je die voorafgaand aan de vergadering beantwoord probeert te krijgen en daar de vergadering niet mee belast. Van de voorzitter wordt zelfs verwacht dat hij of zij ingrijpt als er technische vragen worden gesteld. Dat betreft ook de omgang met de rondvraag. Deze is bedoeld om actuele (politieke / bestuurlijke) kwesties aan de orde te stellen; gebruik deze dus niet voor het noemen van allerlei probleempjes in de stad, die je net zo goed onderhands even door kunt geven. Sommige voorzitters hebben de regel ingevoerd dat je een rondvraag vooraf moet melden – een kleine drempel die wel eens wil helpen, al moet je daar natuurlijk niet rigide mee omgaan. Uit de gesprekken en evaluaties blijkt dat dit een hardnekkig probleem blijft, dus het advies is: blijf hierop bedacht en spreek elkaar er zo nodig op aan, rond de vergadering of in de fracties.

Beheersing van de vergaderagenda

Een probleem waar eigenlijk voortdurend mee geworsteld wordt is de beheersing van de agenda, en de verdeling van de onderwerpen over het jaar. Steeds weer wordt geconstateerd dat er de ene maand een overvolle agenda is (met vaak meerdere zware onderwerpen die dan eigenlijk te weinig tijd en aandacht krijgen), terwijl er één of twee maanden later nauwelijks stukken zijn. Hier ligt een belangrijke taak voor de commissievoorzitter. De laatste jaren is het gebruik geworden dat hij of zij één keer per kwartaal met de portefeuillehouder(s) om tafel zit om de LTA⁸ door te nemen en met name t.a.v. het eerstvolgende kwartaal de onderwerpen op maand te zetten. Dat is het moment om voor een evenwichtige verdeling te zorgen, waarbij het er dan wel op aan komt de wethouders aan de gemaakte afspraken te houden, zodat uiteindelijk alles toch niet weer aan het eind van het kwartaal zich ophoopt. Verder mogen voorzitters zich ook bedenken, dat aangeboden raadsvoorstellen echt niet per se meteen op de agenda hoeven. De raad gaat over zijn eigen agenda; als een agenda dus te vol dreigt te worden kunnen stukken met een gerust hart worden doorgeschoven – dat doet het college ook geregeld! Het is aan college en ambtelijke organisatie om aan te geven als er echt fatale termijnen aan een stuk zitten.

Omgaan met spreektijden

Het beheersen van de spreektijden in raad en commissies is ook zo'n steeds weer terugkerend item. De afspraken zijn helder: in de commissie krijgt elke fractie evenveel tijd (meestal zo'n zes tot acht minuten), in de raad is de spreektijd afhankelijk van de grootte van de fractie en worden deze door het presidium vastgesteld. Het college krijgt altijd één derde van de spreektijd van de commissie/raad (de ene keer over het geheel van de vergadering, de andere keer per agendapunt). Het is van groot belang om als fractie vooraf met elkaar af te spreken hoe je de beschikbare spreektijd over de verschillende punten wilt verdelen. Helaas komt het echter af en toe voor dat een fractie die zijn spreektijd opspaat voor het laatste agendapunt in de problemen komt omdat de vergadertijd dan toch op blijkt te zijn. Dat komt hoofdzakelijk omdat de spreektijd van het college veel moeilijker te handhaven blijkt dan die van de commissie/raad. Soms heeft dat te maken met de breedsprakigheid van het desbetreffende collegelid (waar vaak maar weinig aan te doen is), vaak echter zijn er zoveel vragen gesteld dat deze onmogelijk in de beschikbare tijd beantwoord kunnen worden. Hier komt het aan op enerzijds de zelfdiscipline van raads- en commissieleden en anderzijds de doortastendheid van de voorzitter. Raads- en commissieleden zouden minder vragen moeten stellen en meer een visie moeten neerzetten en met elkaar in debat gaan. En voorzitters dienen naar collegeleden net zo streng op te treden als naar commissie- en raadsleden. Als de tijd om is moeten de overgebleven vragen maar schriftelijk beantwoord worden⁹. Belangrijk is dan wel, dat de voorzitter hierin wordt gesteund door de commissie/raad.

Vreugde en verdriet rond interrupties

Interrupties geven jeu aan het debat. Toch kunnen ze ook een probleem gaan vormen, zo bleek bijv. uit de enquête werkwijze raad. Uitgesproken wordt zelfs dat men een nadere regeling hierover wenst. Wat is er aan de hand? De regel is tot nu toe dat interrupties afgaan van de spreektijd van degene die wordt geïnterrupteerd. Dat leidt soms tot scheve situaties: een commissielid dat als eerste in de rij het woord voert over een onderwerp wordt voortdurend geïnterrupteerd en is

⁸ LTA = Lange Termijn Agenda, het planningsdocument van de raad

⁹ Dit betreft m.n. commissievergaderingen. Raadsvergaderingen zijn eigenlijk niet bedoeld om nog vragen te stellen, maar als er toch nog vragen open staan, moeten die uiteraard dan wel ter plekke worden beantwoord.

daardoor veel sneller dan gepland door zijn of haar spreektijd heen, terwijl degene die interrumpeert alles wat hij of zij wilde zeggen al in de spreektijd van een ander heeft gezegd, en daarom tijd overhoudt voor andere agendapunten, of aan het eind van de ronde ongestoord zijn of haar verhaal kan afmaken omdat het debat al is gevoerd óf omdat de voorzitter om des tijds wille geen interrupties meer toestaat. De griffie is verzocht na te gaan wat er technisch mogelijk is om hierin verandering aan te brengen. Uiteindelijk komt het aan op de discipline van raads- en commissieleden en op het overwicht en de tact van de voorzitter; hij of zij zal moeten zorgen voor een goede balans tussen soepelheid en strengheid wat betreft spreektijden en interrupties, en vooral om een gelijke behandeling van alle commissieleden.

Van commissie naar raad

Tot slot nog een opmerking over de verhouding tussen commissies en raad. Een bijna niet te tackelen probleem is het feit dat in de raad discussies die reeds in de commissie zijn gevoerd worden overgedaan. Over efficiëntie gesproken! Het is daarom wenselijk dat het 'stokje' goed wordt overgedragen van commissie naar raad. Dat betekent dat de voorzitter goed moet afconcluderen. Kan het raadsvoorstel als conformstuk door naar de raad? Het is echt niet zo dat daarop alleen met ja geantwoord kan worden als iedereen het met het voorstel eens is. Ook als een minderheid tegen is en blijft, kan geconcludeerd worden dat de discussie voldoende is gevoerd en dat de kaarten zijn geschud. In dat geval kunnen tegenstemmers volstaan met een stemverklaring. Wordt toch voortzetting van de discussie gewenst, dan zal de voorzitter moeten vragen wat dan de overgebleven bespreekpunten zijn. Gaat het maar om één of twee punten, of wil een fractie gewoon een motie indienen, dan kan worden volstaan met een zgn. 1-minuutinterventie. De aanvragende fractie kan dan kort zijn punt maken, de overige fracties krijgen hooguit 1 minuut om kritiek of instemming kenbaar te maken. Het komt erop aan dat de voorzitter het karakter van de 1-minuutinterventie bewaakt, zodat het niet toch een gewone discussie wordt. Vooraf wordt in het presidium geïnventariseerd welke fracties het woord willen voeren bij een 1-minuutinterventie. Zijn er na de commissiebespreking van een stuk meer dan één à twee bespreekpunten over, dan zal het een discussiestuk moeten worden. Maar laat de discussie zich dan wel beperken tot de genoemde bespreekpunten. De commissiegriffier geeft deze door aan de raadssecretaris, die ze meegeeft aan de voorzitter van de raad. Het is aan deze laatste om te bewaken dat de discussie zich niet toch weer gaat verbreden.

4. Gebruik van de instrumenten van de raad

De gemeenteraad en zijn individuele leden staat een groot aantal instrumenten ter beschikking om het werk te doen. Genoemd worden o.a. het recht van initiatief, schriftelijke vragen, moties, amendementen. De instrumenten worden hier niet uitputtend beschreven. Wel wil de oude raad aan de nieuwe raad het volgende meegeven.

Informatie

Veel instrumenten van raad en raadsleden hebben te maken met het verkrijgen van informatie. Uit de evaluatie werkwijze raad blijkt dat een groot deel van de raadsleden vindt dat ze voldoende informatie ontvangen. Echter ook een aanzienlijk deel geeft aan dat ze te veel informatie ontvangen, en vaak gedetailleerde informatie. Slechts een enkeling vindt dat er te weinig informatie komt. Ook bij de voorlopige afronding van het cultuurveranderingsproces werd geconcludeerd dat dit een punt is dat nog nadere bezinning vraagt: hoe krijg je de informatiebehoefte van de raad helder en hoe stem je de informatievoorziening vanuit het college daar zo nauwkeurig mogelijk op af (zie het hoofdstuk over cultuurverandering). De oude raad zou aan de nieuwe willen meegeven om eens goed na te denken, samen met college, hoe op een andere manier vorm te geven aan de informatieverstrekking. De vraag zou zich niet moeten beperken tot alleen collegebrieven, maar ook de informatie die verstrekt wordt in het kader van de P&C cyclus. Er lijkt nu vaak sprake van overlap te zijn, informatie om de informatie, en het gebruik ervan is vaak beperkt (zie ook het hoofdstuk over de P&C cyclus). Ook een teveel aan presentaties kan het gevoel van informatie-overload versterken. De oude raad heeft als signaal afgegeven dat presentaties alleen op prijs worden gesteld als ze iets toevoegen aan de ontvangen stukken en verhelderend werken voor de discussie. Presentaties dienen vooraf beschikbaar te worden gesteld, ter controle en ter voorbereiding. Wat betreft raadsvoorstellen wordt de nieuwe raad geadviseerd van het college te vragen zoveel mogelijk alle keuzemogelijkheden aan de raad voor te leggen met de voors en tegens, zodat de raad zijn eigen afweging kan maken; een dergelijke opzet van voorstellen stroomlijnt ook de discussie en zorgt dat deze niet alle kanten op gaat.

Tegenkracht

Een ander advies dat de oude raad aan de nieuwe wil meegeven, is: zorg dat je je informatie niet alleen krijgt van het college, maar ook eigenstandig als raad informatie inwint. Dat kan bijvoorbeeld door het organiseren van werkbezoeken. Vaak ligt het initiatief voor zo'n bezoek bij een wethouder of bij een maatschappelijke instelling, maar het kan heel zinvol zijn om als raad of commissie zelf het initiatief te nemen ergens op bezoek te gaan in de aanloop naar een debat. De afgelopen periode hebben hoorzittingen (bijv. over de cultuurnota) en expertmeetings (bijv. over de decentralisaties in het sociale domein) hun waarde meer dan bewezen, en het advies is dan ook deze instrumenten volop te blijven inzetten. Naar aanleiding van problemen rond de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs en de vorming van de vakdirectie Stadstoezicht werd geroepen om het organiseren van meer 'tegenkracht'. Dat was een oproep aan het college, maar ook de raad zelf kan bij complexe dossiers zulke tegenkracht organiseren. De waarde daarvan is gebleken toen de raad een second opinion liet uitvoeren bij het ontwerp-tracébesluit Zuidelijke Ringweg. Een ander instrument dat zijn nut heeft bewezen is het instellen van een begeleidingscommissie bij grote, veelomvattende en langdurige trajecten (RegioTram, Stationsgebied).

Initiatiefvoorstel

Een instrument dat in Groningen relatief vaak wordt ingezet is het initiatiefvoorstel. In de afgelopen periode is voor de behandeling hiervan een goede regeling getroffen, die de oude raad graag aan de nieuwe raad wil aanbevelen. Initiatiefvoorstellen gaan niet langer rechtstreeks naar de raad, maar worden net als collegevoorstellen eerst in een raadscommissie besproken. Afgetast kan dan worden of er voor het voorstel voldoende draagvlak is en of eventuele aanpassing van het voorstel dat draagvlak zou kunnen vergroten. Indieners van een initiatiefvoorstel kunnen zelf aangeven of zij een preadvies van het college op prijs stellen. Zo ja, dan wordt met de behandeling van het initiatiefvoorstel gewacht tot dit preadvies is ontvangen. Als blijkt dat het preadvies van het college door de meerderheid van de commissie wordt ondersteunt, kan de indiener besluiten dit advies te verwerken in het initiatiefvoorstel voordat het op de raadsagenda wordt geplaatst. Bij de behandeling van een initiatiefvoorstel geldt een aangepaste spreektijdenregeling die goed bevalt: eerst de overige fracties, dan het college (gemiddelde spreektijd van de fracties) en tenslotte de indieners (in de spreektijd van het college).

Actualiteitendebat

Een relatief nieuw instrument voor de raad is het actualiteitendebat. Dit is ingevoerd in plaats van het mondelinge vragenkwartier. In het laatste voorzittersoverleg is geopperd dat de nieuwe raad nog eens nagaat of actualiteitendebat en mondelinge vragenkwartier niet naast elkaar kunnen bestaan: actualiteitendebat voor onderlinge discussie tussen fracties, mondelinge vragen voor het ondervragen van het college.

Raadsinformatiesysteem

Een belangrijk instrument van de raad is het Raadsinformatiesysteem (RIS). De enquête wijst uit dat dit in de afgelopen tijd is verbeterd, maar dat er tegelijk ruimte is voor verdere doorontwikkeling. Zo is er behoefte aan verbetering van de zoekfunctie en aan online dossiervorming. De nieuwe raad wordt geadviseerd deze doorontwikkeling te blijven stimuleren.

Griffie

Tot slot wordt nog gewezen op het menselijk kapitaal dat de raad ter beschikking staat: de griffie. De oude raad heeft de geboden ondersteuning blijkens de enquête weten te waarderen, en adviseert de nieuwe raad dan ook daar dankbaar gebruik van te blijven maken. De griffie heeft begrijpelijkerwijs niet zelf alle kennis in huis die de college-organisatie in huis heeft, maar zij weet die wel snel en adequaat voor raadsleden te organiseren. Verder wil de griffie graag een rol spelen als geheugen van de raad: waar raadsleden komen en gaan is het van groot belang dat er ambtenaren zijn die informatie vanuit het verleden snel ter beschikking kunnen stellen. Ook bij het inzetten van instrumenten als initiatiefvoorstellen, moties en amendementen, adviseert de oude raad aan de nieuwe: laat je ondersteunen. Zeker voor amendementen geldt: Vraag vooraf advies bij de griffie of amendementen technisch / juridisch wel kunnen.

5. Behandeling begroting, rekening en andere P&C-documenten

Begroting en rekening

Het auditcomité (AC) heeft zich de afgelopen tijd naast het aansturen van de accountant o.a. bezig gehouden met de Planning & Control-cyclus, de reguliere documenten die hierover door het college aan de raad worden aangeboden en de daadwerkelijke behandeling van de begroting en rekening in de raadscommissies en de raad. Het AC is van mening dat de begroting, de voortgangsrapportages, de sleutelrapportages¹⁰ en de gemeenterekening de basis vormen voor de raad bij kaderstelling en controle. Die documenten verdienen dus zowel qua inhoud als vorm aandacht en ook de wijze van behandelen moet zodanig zijn dat dit recht doet aan de zwaarte ervan. Voor de wijze van behandeling van zowel de rekening als de begroting is door de jaren heen een aardige *modus vivendi* ontwikkeld:

- Tijdens de vragencarrousel, gepland ruim voor de behandeling in de raad, kunnen raadsleden rechtstreeks aan ambtenaren *technische* vragen stellen. Daarmee wordt voorkomen dat dit soort vragen in het politieke debat in commissie en raad een rol spelen. Het rechtstreeks contact met ambtenaren wordt door beide partijen erg op prijs gesteld
- Vervolgens komen gedurende een dag de programma's en paragrafen uit de begroting / rekening aan de orde en wordt de dag afgesloten met een bijeenkomst van de raadscommissie Financiën en Veiligheid (F&V), waarin de rekening/begroting als geheel centraal staat. De bespreking van de programma's en paragrafen overdag is bedoeld om allerlei losse vragen over de diverse onderwerpen aan de orde te kunnen stellen, de afsluitende raadscommissievergadering is bedoeld als voorschot op het politieke debat in de raad. Over de duur van de 'programma-/paragrafendag is discussie, zeker bij de rekening zou dit volgens een meerderheid van de raad een stuk korter kunnen, bijvoorbeeld alleen 's middags. Verder geeft het AC aan de nieuwe raad de suggestie mee om de bespreking niet meer per programma / paragraaf te doen, maar per commissie, zodat iedere fractie zelf kan bepalen aan welke programma's / paragrafen men meer/minder aandacht wil geven. Daarbij zou de commissie F&V geen status aparte moeten hebben: algemene beschouwingen over begroting of rekening horen thuis in de raad, niet in een commissie.
- De raadsvergadering over de begroting / rekening is dan de afsluiting van de behandeling, daar vindt het politieke debat plaats, waarbij gebruik gemaakt wordt van de informatie die is verzameld in de hierboven genoemde bijeenkomsten. Daar worden de moties en amendementen ingediend en in stemming gebracht en vindt uiteindelijk de besluitvorming plaats.

Vorm en inhoud

Wat de inhoud en vorm van de documenten betreft is er over het algemeen tevredenheid over de kwaliteit van de begroting en de rekening. De begroting wordt ook door de raad steeds meer gezien als de uitkomst van het voorjaarsdebat, dat in feite het belangrijkste politieke debat van het jaar is: op basis van een door het college aangeleverde voorjaarsbrief debatteert de raad in juni over de hoofdlijnen van het beleid voor het nieuwe jaar en geeft daarover aan het college via moties 'politieke boodschappen' mee voor de begroting. Wanneer de begroting wordt gepresenteerd is het aan de raad om te kijken of ze met de keuzes van het college van B&W

¹⁰ Sleutelrapportages: het college rapporteert hierin een paar keer per jaar over de voortgang van een aantal grote projecten, die door de raad als 'sleutelproject' zijn aangemerkt.

kunnen instemmen en of er een goede invulling is gegeven aan de door de raad bij het voorjaarsdebat aangenomen moties. Het zwaartepunt ligt daarmee bij het voorjaarsdebat: dat is het moment waarop fracties hun slag kunnen slaan en daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen op de begroting. Wanneer de begroting zelf aan de orde is, is er over het algemeen slechts ruimte voor marginale veranderingen.

Ondanks dat de raad over het algemeen tevreden is over de kwaliteit van begroting en rekening, wordt er de komende tijd nog wel veel in veranderd mede als gevolg van de reorganisatie van de gemeente. Het AC heeft aangegeven dat er ook gekeken moet worden naar nieuwe vormen van presentatie. Zo zijn er al enkele gemeenten (bijv. Eindhoven) die hun begroting in de vorm van een app hebben gegoten. Dat zou voor Groningen, gezien het papierloos werken en het optimaal gebruik maken van de digitale mogelijkheden die dat biedt, een aantrekkelijk idee kunnen zijn. In het AC is met de wethouder van financiën afgesproken dat het AC nadrukkelijk wordt meegenomen in de voorbereidingen op de wijzigingen in de begroting vanaf 2015. Daarbij zal zeker ook aandacht zijn voor de presentatievorm, een vorm die beter dan nu aansluit bij de papierloze werkwijze van de raad.

Andere P&C-documenten

Na een inventarisatie kwam het AC tot de conclusie dat de andere P&C-documenten, zoals de sleutelrapportages, voortgangsrapportages, voortgangsrapportages bezuinigingen en de diverse beleidsevaluaties op allerlei terreinen, niet altijd even gestructureerd aan de orde kwamen en daardoor niet de aandacht kregen die ze verdienden. Daarop is in overleg met de raad besloten om de rapportages meer te bundelen en te verminderen. Zo worden er nu nog twee voortgangsrapportages naar de raad gestuurd, in mei/juni de eerste voortgangsrapportage voor de eerste drie maanden van het jaar en de tweede in oktober, over de eerste zes maanden van het jaar. Het is de bedoeling dat de tweede voortgangsrapportage apart in oktober in de raadscommissie wordt besproken, zodat deze niet 'ondersneeuwt' in de stapel stukken die bij de begroting aan de raad wordt gestuurd. De voortgangsrapportages bezuinigingen en de sleutelrapportages zijn ook verminderd naar twee rapportages per jaar, aansluitend bij de stukken voor de rekening/voorjaarsdebat in mei/juni en de begroting in november.

Wat de inhoud van de sleutelrapportages over de grote projecten betreft, adviseert de oude raad aan de nieuwe om nader te kijken naar de afstemming met andere documenten zoals de Staten P en V¹¹ (die bij de rekening verschijnen). Daarbij zou ook gekeken moeten worden naar de afstemming met de bespreking van de herziening van de grondexploitatieprojecten, de laatste paar jaar komen deze rond de jaarwisseling in de commissie en de raad aan de orde.

Overigens is afgesproken dat voortgangsrapportages (zowel algemeen als bezuinigingen) in alle commissies worden geagendeerd (of tenminste passeren via de lijst ingekomen stukken), en niet alleen in de commissie financiën.

¹¹ Staat P: financieel overzicht van alle ruimtelijke projecten, Staat V: financieel overzicht van alle verkeersprojecten

6. Vergader- en commissiestructuur

De (bijna) afgelopen raadsperiode is gewerkt met vijf reguliere commissies (Beheer en Verkeer, Financiën en Veiligheid, Onderwijs en Welzijn, Ruimte en Wonen, Werk en Inkomen) en één bijzondere commissie (Cultuurverandering). Besloten is deze laatste commissie op te heffen en het thema cultuurverandering m.n. te beleggen bij Financiën en Veiligheid (maar het moet natuurlijk bij alle thema's op de achtergrond spelen).

Steeds vaker bleek dat er een groot verschil in soortelijk gewicht was tussen de verschillende commissies. De commissies B&V, R&W en F&V hadden vaak overvolle agenda's of zelfs extra vergaderingen, terwijl W&I en O&W geregeld maar heel weinig agendapunten hadden of zelfs vergaderingen konden annuleren. In de (vrijwel altijd) overvolle commissies kwamen m.n. grote onderwerpen vaak niet tot hun recht.

Nu is de verwachting dat er de komende jaren steeds meer een verschuiving van het ruimtelijke naar het sociale domein zal plaatsvinden, m.n. vanwege de drie decentralisaties. Daardoor zou de balans zich in de toekomst wel wat kunnen gaan herstellen.

Aan de andere kant is er steeds meer sprake van thema's die meer dan één commissie raken. Opnieuw kan gewezen worden op de decentralisaties in het sociale domein (O&W en W&I), maar ook op de Zuidelijke Ringweg en het Stationsgebied (B&V en R&W).

In het laatste voorzittersoverleg is over dit onderwerp doorgesproken. De volgende oplossingen werden aangedragen:

- Meer kleine commissies
- Commissies juist samenvoegen zodat er meer flexibiliteit is in de verdeling van onderwerpen.
- Verwante commissies (zoals O&W en W&I) na elkaar programmeren, zodat er over en weer geschoven kan worden.
- Het invoeren van 1-minuutinterventies in de commissies, met evt. invoering van de regel dat daar niet mag worden geïnterrupteerd.
- Zelfdiscipline, de beperkte ruimte die er is aangrijpen om meer focus aan te brengen.
- Meer naar conformlijst, minder agenderen
- Bespreking beperken tot die stukken waarover verschil van inzicht is, fractiegerichte benadering.
- Eén keer per maand politiek agendaoverleg
- Commissievoorzitters als presidium
- Commissiedag zoals bij de rekening en begroting, changement per onderwerp.
- Samenvoegen huishoudelijk deel en rondvraag, zodat wie verder geen woordvoering heeft daarna weg kan
- Af en toe een aparte raad over één aansprekend onderwerp.

Besloten werd de griffie ruimte te geven om onderzoek te doen naar hoe andere grote gemeenten het doen, welke modellen er fungeren, en wat de voor- en nadelen daarvan zijn / welke positieve en negatieve ervaringen ermee zijn opgedaan, om op basis hiervan aan de nieuwe raad ideeën voor te leggen. Enkele voorzitters kijken hierbij mee. Vooralnog wordt geadviseerd om tot de zomervakantie de commissiestructuur van de oude raad over te nemen.

Bijlage: cultuurverandering – resultaten en wensen

Belangrijkste resultaten

- Financiën:
 - o de P&C bij RO/EZ is beter georganiseerd
 - o de raad heeft het ritme van kredietverstrekking bij grote projecten geregeld
- Ambtelijke organisatie:
 - o wordt meervoudig aangestuurd, waardoor er eenheid komt in de ambtelijke cultuur
 - o de dienstenstructuur is doorbroken
 - o de bestuursdienst is omgevormd tot concernstaf die GMT en college ondersteunt
- Bestuurlijke dienstverlening
 - o proces is verbeterd: meer verantwoordelijkheid voor de steller van het stuk, meer aandacht voor politieke sensitiviteit en gerichtheid op college en raad
 - o de kwaliteit van raadsvoorstellen en collegebrieven is over het algemeen goed (o.a. door format 'Groninger A4-tje')
 - o omgaan met vertrouwelijkheid is goed geregeld, spelregels m.b.t. geheimhouding worden gehandhaafd
- Interne dienstverlening
 - o verbeterd door het samenvoegen van de middelenfuncties (vorming SSC)
- Publieke dienstverlening
 - o verbeterd door het samenvoegen van de publieksbalies (vorming KCC)
- Burgerparticipatie
 - o kadernota vastgesteld
 - o checklist aangeboden
 - o veel aandacht voor betrekken burgers bij beleid en uitvoering
 - o er wordt nagedacht over paradigmashift richting overheidsparticipatie ('loslaten in vertrouwen') > StadDoetMee
- Raad
 - o LTA nieuwe stijl met meer reliëf, verwerking moties en toezeggingen, en integratie van herziening kadernota's en raadsbehandelplannen; beheer geborgd door frequent contact voorzitter-portefeuillehouders en bespreking in commissie
 - o meer 'raad aan de voorkant', consultatie door college aan begin van proces, vaak meerdere alternatieven
 - o coalitie en oppositie op zelfde moment zelfde informatie
 - o aandacht voor openheid en collegialiteit tussen college- en raadsleden

Openstaande wensen

- Verbetering kwaliteit van het debat en vergaderstijl in commissies en raad
- Meer scherpheid in informatievraag van de raad en adequatere organisatie informatievoorziening door het college
- Meer helderheid in rolverdeling / rolvastheid raad en college
- Meer tijd nemen voor reflectie op gang van zaken in raad en commissies
- Bezinning op fenomeen informele/besloten bijeenkomsten